

Kommunala frågor

Sammanfattning

I betänkandet behandlas motioner om kommunala frågor från den allmänna motionstiden 2009. Motionerna rör momskompensation till privata aktörer, kommunalekonomisk utjämning, vinstutdelning i offentligt finansierade välfärdsverksamheter, kommande pensionsutbetalningar samt en statlig LSS-peng.

Utskottet avstyrker samtliga motioner.

I betänkandet finns 3 reservationer från s och v.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	5
Utskottets överväganden	6
Momskompensation till privata aktörer	6
Kommunalekonomisk utjämning	7
Vinstutdelning i offentligt finansierade välfärdsverksamheter	14
Kommunernas kommande pensionsutbetalningar	16
Införande av en statlig LSS-peng	18
Reservationer	21
1. Kommunalekonomisk utjämning, punkt 2 (s)	21
2. Kommunalekonomisk utjämning, punkt 2 (v)	22
3. Vinstutdelning i offentligt finansierade välfärdsverksamheter, punkt 3 (s)	23
<i>Bilaga</i>	
Förteckning över behandlade förslag	25
Motioner från allmänna motionstiden hösten 2009	25

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Momskompensation till privata aktörer

Riksdagen avslår motionerna

2009/10:Fi205 av Mats Gerdau (m),

2009/10:Fi214 av Malin Löfsjögård (m) och

2009/10:Fi311 av Margareta Cederfelt och Margareta Pålsson (båda m).

2. Kommunalekonomisk utjämning

Riksdagen avslår motionerna

2009/10:Fi215 av Malin Löfsjögård och Hillevi Engström (båda m),

2009/10:Fi237 av Kerstin Lundgren (c),

2009/10:Fi264 av Fredrik Schulte (m),

2009/10:Fi268 av Björn Hamilton och Isabella Jernbeck (båda m),

2009/10:Fi297 av Karl Sigfrid m.fl. (m),

2009/10:Fi298 av Betty Malmberg (m),

2009/10:N208 av Kent Persson m.fl. (v) yrkande 15 och

2009/10:N475 av Mona Sahlin m.fl. (s) yrkande 13.

Reservation 1 (s)

Reservation 2 (v)

3. Vinstutdelning i offentligt finansierade välfärdsverksamheter

Riksdagen avslår motion

2009/10:Fi273 av Sven-Erik Österberg m.fl. (s).

Reservation 3 (s)

4. Kommunernas kommande pensionsutbetalningar

Riksdagen avslår motion

2009/10:Fi246 av Hans Wallmark (m).

5. Införande av en statlig LSS-peng

Riksdagen avslår motion

2009/10:So398 av Ann-Charlotte Hammar Johnsson (m).

Stockholm den 16 februari 2010

På finansutskottets vägnar

Stefan Attefall

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Stefan Attefall (kd), Thomas Östros (s), Bertil Kjellberg (m), Anna Lilliehöök (m), Sonia Karlsson (s), Lars Elinderson (m), Roger Tiefensee (c), Monica Green (s), Nina Lundström (fp), Peder Wachtmeister (m), Agneta Gille (s), Göran Pettersson (m), Ulla Andersson (v), Tommy Ternemar (s), Emma Henriksson (kd), Christina Zedell (s) och Mats Pertoft (mp).

Redogörelse för ärendet

I betänkandet behandlas motioner om kommunala frågor från den allmänna motionstiden 2009. Motionerna rör momskompensation till privata aktörer, kommunalekonomisk utjämning, vinstutdelning i offentligt finansierade välfärdsverksamheter, kommande pensionsutbetalningar samt en statlig LSS-peng.

Utskottets överväganden

Momskompensation till privata aktörer

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om momskompensation till privata aktörer. Utskottet hänvisar till tidigare behandling i riksdagen av frågan om hanteringen av momsfrågor.

Motionerna

I tre motioner tas frågan om momskompensation till friskolor och privat driven vård och omsorg upp.

I *motion Fi205* av Mats Gerdau (m) framhålls att det är viktigt med lika villkor mellan kommunala och privata aktörer i välfärdsverksamheterna. Friskolor och privat driven vård och omsorg har inte rätt att dra av sina momskostnader, vilket de kommunala motsvarigheterna kan. Kommunerna får söka ett extra statsbidrag på 6 % av de belopp som de betalar ut till privat driven verksamhet för att kunna kompensera de privata aktörerna. Kommunerna hanterar detta statsbidrag på olika sätt i dag. De flesta kommuner betalar ut 6 %, men vissa behåller en del själva. Motionären anser att regeringen bör se över momskompensationen till friskolor och privat driven verksamhet inom vård- och omsorgssektorn. En modell som bör övervägas är att staten övertar hela ansvaret för momskompensationen och att det blir faktiska momskostnader som kompenseras. I motionen föreslås ett tillkännagivande om att regeringen bör se över momskompensationen.

I *motion Fi214* av Malin Löfsjögård (m) föreslås också att regeringen bör se över momskompensationen till friskolor och privat driven vård och omsorg. Regeringen bör se till att det blir faktiska momskostnader som kompenseras. Staten bör ta över hela ansvaret för administration och utbetalning av momskompensationen. Motionären anser att riksdagen bör göra ett tillkännagivande i frågan.

Också i *motion Fi311* av Margareta Cederfelt och Margareta Pålsson (båda m) tas denna fråga upp. Motionärerna framhåller att privata och offentliga utförare ska ha liknande förutsättningar utan snedvriden konkurrens och därför bör få samma förutsättningar för momskompensation. I motionen föreslås ett tillkännagivande om att regeringen snarast bör se över hur konkurrensneutralitet kan uppnås mellan privat och offentligt driven verksamhet vad gäller momskompensation.

Vissa kompletterande uppgifter

Den 1 januari 2010, dvs. efter det att motionerna lades i riksdagen, trädde nya villkor för momskompensation till fristående skolor i kraft (prop. 2008/09:171 Offentliga bidrag på lika villkor, bet. 2008/09:UbU13).

Regeringen anförde i propositionen att när det gäller principerna för ersättning för mervärdesskatt måste en avvägning göras mellan behovet av ett helt rättvisande system och fördelarna med administrativ enkelhet. Den mest rättvisande modellen torde visserligen vara att fristående skolor och enskilda verksamheter kompenseras för sina faktiska momskostnader, men en sådan ordning skulle bli administrativt mycket krävande, eftersom det skulle kräva en särskild redovisning av mervärdesskatten. En schablonersättning är betydligt enklare att administrera för alla parter.

Regeringen ansåg att en lämplig nivå på kompensation för mervärdesskatt inom ramen för det aktuella bidragssystemet skulle vara 6 %.

Utbildningsutskottet anförde följande i sin behandling av frågan (bet. 2008/09:UbU13 s. 17):

I propositionen anges att kompensation för mervärdesskatt bör lämnas enligt den s.k. sexprocentsregeln. Ersättningen för friskolornas momskostnader är en omdiskuterad fråga. Adevkata ersättningsregler också i detta avseende är en nödvändig förutsättning för likvärdiga villkor mellan skolorna. Hanteringen av momsfrågor har dock bäring på flera områden, vilket innebär att de kan behöva bli föremål för en generell översyn. Utskottet skulle för sin del välkomna en sådan översyn.

Utskottets ställningstagande

Finansutskottet kan konstatera att nya regler för momskompensation till fristående skolor trädde i kraft den 1 januari 2010. När riksdagen behandlade de nya reglerna konstaterade utbildningsutskottet att hanteringen av momsfrågor har bäring på flera områden, vilket innebär att de kan behöva bli föremål för en generell översyn. Utbildningsutskottet skulle för sin del välkomna en sådan översyn.

Finansutskottet har ingen annan uppfattning än utbildningsutskottet. Det finns inte anledning till något ytterligare uttalande med anledning av motionerna, vilka således avstyrks.

Kommunalekonomisk utjämning

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om kommunalekonomisk utjämning. Utskottet hänvisar till den pågående parlamentariska utredningen i frågan.

Jämför reservationerna 1 (s) och 2 (v).

Motionerna

I flera motioner tas frågor om kommunal utjämning och skatteutjämnings-systemet upp.

I *motion Fi215* av Malin Löfsjögård och Hillevi Engström (båda m) anføres att alla är överens om att det finns ett behov av utjämning mellan kommuner och även landsting för att garantera de offentliga välfärdstjänsterna. Men det är helt orimligt med ett system som motverkar tillväxt och utveckling. När det gäller utjämningen mellan landstingen är Stockholms läns landsting det enda landsting som betalar till systemet, detta samtidigt som Stockholms läns landsting har den högsta landstingsskatten. Staten bör ta det fulla ansvaret för utjämningen för såväl kommuner som landsting. Staten står redan i dag för ca 95 % av finansieringen, och rimligen bör staten stå för 100 % för att på så sätt premiera tillväxt och utveckling och inte som i dag ställa kommuner eller landsting mot varandra. Motionärerna föreslår ett tillkännagivande om att skatteutjämningen för såväl kommuner som landsting på sikt fullt ut ska finansieras av staten.

Fredrik Schulte (m) framhåller i *motion Fi264* att i dag utgörs skatteutjämningsystemet till 95 % av en omfördelning av statsbidragen. Resterande 5 % står ett tiotal kommuner ensamma för genom inkomstutjämnningen. Effekterna av detta är påtagliga för berörda kommuner. I flera fall handlar det om åtskilliga kronor i högre skatt eller motsvarande resursförstärkningar av välfärden som kommunerna i fråga därmed går miste om. Dagens skatteutjämningsystem har sedan ett drygt decennium tillbaka kraftigt reducerat det kommunala självbestämmandet. Riksdagen bör tillkännage för regeringen som sin mening att skatteutjämningen fullt ut bör finansieras av staten.

I *motion Fi268* av Björn Hamilton och Isabella Jernbeck (båda m) anføres att det kommunala utjämningsystemet har som uppgift att utjämna olika kommuners skatteunderlag. Den stora givaren i systemet är staten men det finns även ett antal kommuner, ofta i Stockholmsområdet, som på grund av sin starka skattebas också blir tvungna att bidra till systemet. Stockholms läns landsting är det enda landstinget i Sverige som bidrar med pengar till övriga landsting genom detta system. Det är enligt motionärerna ett system som ställer kommun mot kommun och landsting mot landsting. Utjämningsystemet kompenserar för en tillväxtfientlig politik och motarbetar kommunala politikernas önskan att öka den lokala tillväxten. Motionärerna föreslår ett tillkännagivande om att ett system för tillväxt och utveckling i hela landet som inte ställer kommuner eller landsändar mot varandra ska införas.

I *motion Fi297* av Karl Sigfrid m.fl. (m) framhålls att systemet för kommunalekonomisk utjämning behöver förändras eftersom det finns stora brister både i inkomstutjämningsystemet och i kostnadsutjämningsystemet. Rätten att bestämma skattesatsen är en självklar del av det kommunala självstyret. Därför bör staten inte använda skatteutjämningen som ett hinder mot en kommunal lågskattepolitik. Utjämningen måste balanseras

mot incitamenten för tillväxt, anför motionärerna. I syfte att gynna tillväxten och stärka det kommunala självstyret bör kompensationsgraden sänkas, både för dem som får inkomstutjämningsbidrag och för dem som betalar inkomstutjämningsavgift. Det innebär att varje kommun och landsting får ta större ansvar för den lokala och regionala ekonomiska utvecklingen. Kostnadsutjämningsen bör baseras på verkliga lokala och regionala prisnivåer – inte på fiktiva standardnivåer. Fler faktorer, som exempelvis det regionala löneläget och de lokala hyreskostnaderna, bör därför beaktas i utjämningsssystemet i enlighet med de förslag som förs fram i ett delbetänkande av utredningen 2005 års uppföljning av utjämningsssystemet (SOU 2006:84). Motionärerna föreslår ett tillkännagivande till regeringen om behovet av att göra utjämningsssystemet mer tillväxtvänligt och genomskingligt.

I *motion Fi298* av Betty Malmberg (m) framhålls att skatteutjämnings-systemet är ett värdefullt instrument för att människor ska kunna ges så likvärdiga förutsättningar som möjligt oavsett var de bor. Det är ytterst troligt att någon form av utjämningsystem kommer att behövas under överskådlig framtid. Skatteutjämningsystemet har nyligen utretts, och många av de förslag som presenterades i det första delbetänkandet har redan genomförts. En allmän uppfattning är enligt motionären att det blev kommuner i storstadsområden som blev vinnare i detta. Då slutbetänkandet presenterades innehöll det också ett andra steg i utjämningsssystemet som framför allt väntades gynna landets övriga kommuner. Detta steg har dock inte genomförts ännu, vilket är olyckligt. Motionären föreslår ett tillkännagivande om vikten av att snarast ta hänsyn till effekterna för de mindre kommunerna.

I *motion Fi237* av Kerstin Lundgren (c) anføres att oavsett var i landet man bor måste man ha rätt till likvärdig grundservice i form av bl.a. omsorg och vård med hög kvalitet samt skolor som ger barnen den kunskap alla har rätt att få. Förutsättningarna ser väldigt olika ut i olika delar av landet och därmed även lösningarna för likvärdiga möjligheter. Självklart krävs det en utjämning över administrativa gränser för att göra detta möjligt. Utjämningsen ska självklart ta fasta på att bördorna ska bäras solidariskt utifrån principen om skatt efter bärkraft. Detta måste vara ett viktigt ansvar för staten och en del av sammanhållningspolitiken. Ett utjämnings-system måste uppfattas som skäligt för att accepteras av medborgarna. Ett nytt förslag till utjämning måste sikta på att staten ska skapa likvärdiga förutsättningar för människor i hela landet när det gäller grundläggande rättigheter. Tekniken måste vara underordnad målet att öka självbestämmandet och stärka livskraften i hela vårt land. Det lokala självstyret ska vara tydligt i ett nytt system. Riksdagen bör göra ett tillkännagivande om att staten ska överta finansieringsansvaret för skatteutjämningsen.

I *partimotion N475* av Mona Sahlin m.fl. (s) framhålls att den åldrande befolkningen kommer att ställa kommuner och landsting inför svåra framtida utmaningar (yrkande 13). Den regionala variationen i befolkningens

åldersmässiga sammansättning är dock betydande. Det innebär att kostnadsökningarna inom kommun- och landstingssektorn, liksom möjligheten att inom regionen finansiera dessa, kommer att se mycket olika ut beroende på regiontyp. Välfärdsfrågorna kommer förmodligen att vara den helt dominerande frågan under de närmaste tjugo åren för vissa mindre regioner med mycket skev demografi, medan regioner med hög tillväxt och förhållandevis ung befolkning kommer att ha väsentligt gynnsammare förutsättningar att hantera dessa utmaningar. Mot denna bakgrund är det oerhört angeläget att solidariteten mellan Sveriges regioner vidmakthålls. Det är nödvändigt med en fortsatt kommunalekonomisk utjämning, eller andra regionala omfördelningar av skattekraft, för att kunna garantera en någorlunda likvärdig kvalitet i välfärdstjänsterna oavsett var i landet man råkar bo. Kvaliteten i välfärdstjänsterna ställs på hårda prov även i det korta, akuta perspektivet. Den ekonomiska krisen har snabbt grävt stora hål i landstingens och kommunernas budgetar. Det behövs ett större och mer långsiktigt statligt tillskott till kommunsektorn än vad regeringen föreslagit. Riksdagen bör göra ett tillkännagivande om statens och den kommunalekonomiska utjämnings betydelse för att upprätthålla en likvärdig välfärdsnivå i alla delar av landet.

I *kommittémotion N208* av Kent Persson m.fl. (v) anförts att de svenska kommunerna internationellt sett är mycket självständiga när det gäller att fatta viktiga beslut om medborgarnas service och lokala infrastruktur (yrkande 15). Trots att den demokratiska grundstrukturen är väl utvecklad i Sverige finns det ett påtagligt utrymme för att stärka kommunerna ytterligare i deras roll för att få den lokala ekonomin att växa genom en hög kvalitet på den lokala servicen. En stark och långsiktigt trygg kommunal ekonomi är en hörnsten för kommunernas kompetens och självstyre. Det finns utrymme för förändringar, som en förstärkning av skatteutjämnings-systemet, som ger samtliga kommuner en mer stabil grund för ekonomisk och social utveckling, möjligheter för kommunerna att samverka på fler områden utan krångliga och hindrande regelsystem samt betydligt bättre möjligheter för kommunerna i gränstrakterna till våra grannländers kommuner att kunna samverka över gränserna utan omfattande byråkratiska och praktiska hinder. Motionärerna föreslår ett tillkännagivande om vikten av starka kommuner och utvecklingskraft.

Vissa kompletterande uppgifter

Våren 2007 beslutade riksdagen, i enlighet med regeringens förslag och finansutskottets ställningstagande, om ändringar i systemet för kommunalekonomisk utjämning (prop. 2006/07:100, bet. 2006/07:FiU20). Utjämnings-systemet kompletterades därmed fr.o.m. den 1 januari 2008 med utjämning för strukturellt betingade lönekostnadsskillnader. Dessutom förändrades komponenten för utjämning av byggkostnader i delmodellen för bebyggelsestruktur, samtidigt som en uppdatering av kostnadsunderlaget för delmo-

dellen för hälso- och sjukvård genomfördes. Beslutet följde huvudsakligen förslag i delbetänkandet av utredningen 2005 års uppföljning av utjämnings-systemet (SOU 2006:84).

Utredningen föreslog dessutom i delbetänkandet att Statskontoret skulle få i uppdrag att löpande följa upp utjämningsystemet. En ny permanent uppföljningsorganisation inrättades på regeringens uppdrag under 2008 inom Statskontoret i enlighet med utredningens förslag. Organisationens uppgift är att löpande följa upp utjämningsystemet och ge underlag till regeringen om den kommunalekonomiska utjämnningen, exempelvis genom beräkningar, analys och förslag som efter beredning kan ligga till grund för beslut av regeringen eller riksdagen om uppdateringar eller andra förändringar i systemet.

2005 års uppföljning av utjämningsystemet lämnade i september 2007 sitt slutbetänkande Deluppföljning 2 av den kommunalekonomiska utjämnningen – med förslag till förändringar i kostnadsutjämnningen (SOU 2007:61). Utredningen föreslår uppdateringar och förändringar i kostnadsutjämnningen som berör sex av delmodellerna för kommuner (förskola, grundskola, gymnasieskola, individ- och familjeomsorg, äldreomsorg samt administration och räddningstjänst) samt en av delmodellerna för landsting (hälso- och sjukvård). Förslagen motiveras av att den löpande uppföljningen påvisat strukturella förändringar som påverkar enskilda kommuners och landstings förutsättningar för att bedriva de olika verksamheterna. Dessutom har uppföljningen i vissa fall visat att det finns nya data och metoder som gör det möjligt att mer exakt än tidigare mäta de strukturella skillnader som finns mellan kommunerna. Med anledning av att utredningens förslag för flera kommuner ger relativt stora omfördelningseffekter föreslår man också särskilda införandebidrag respektive införandeavgifter. Förslagets effekter för landstingen bedöms dock vara begränsade, varför utredningen inte anser det befogat med något särskilt införandebidrag för landstingen.

Regeringen beslutade i september 2008 att tillsätta en parlamentarisk kommitté som ska utvärdera och utreda systemet för kommunalekonomisk utjämnning (kommittédirektiv 2008:110).

Sammanfattningsvis ska denna kommitté

- utreda alternativa metoder för inkomstutjämnning i syfte att identifiera om det i den nuvarande inkomstutjämnningen finns tillväxthämmande faktorer och i så fall föreslå hur dessa kan undanröjas samt hur incitamenten för ekonomisk tillväxt och ökad sysselsättning kan stärkas
- ta ställning till om och i så fall hur skatteväxlingar ska beaktas inom ramen för utjämnningen
- se över möjligheterna och vid behov lämna förslag i syfte att förenkla kostnadsutjämningsystemet och öka stabiliteten
- utvärdera de förändringar som efter förslag i 2007 års ekonomiska vårproposition genomförs 2008
- utreda om strukturbidraget bör förändras eller avvecklas

- analysera effekterna för kommunerna och landstingen av att personer som bor i ett land har arbetsinkomster i ett annat land och vid behov föreslå hur detta bör beaktas i utjämningsystemet
- utreda om och i så fall hur effekter i utjämningsystemet vid indelningsändringar ska hanteras
- överväga om det finns specialdestinerade statsbidrag som i stället bör ingå i det generella statsbidraget
- beakta konsekvenserna för utjämningsystemet av införandet av en kommunal fastighetsavgift
- beakta konsekvenserna för utjämningsystemet av reformer i övrigt som påverkar den kommunala sektorn
- vid behov lämna förslag till hur bidrags- och avgiftsförändringar för enskilda kommuner och landsting till följd av kommitténs förslag ska hanteras.

Regeringen har överlämnat betänkandet Deluppföljning 2 av den kommunalekonomiska utjämnings – med förslag till förändringar i kostnadsutjämnings (SOU 2007:61) till den parlamentariska kommittén så att det kan ingå i underlaget för dess arbete.

I december 2008 utsågs ordförande och ledamöter i kommittén. Kommittén, vars arbete pågår, ska redovisa sitt uppdrag senast den 30 april 2011.

Kommittén har möjlighet att få utredningshjälp av den permanenta uppföljningsorganisation som inrättats vid Statskontoret och som i januari 2010 överlämnade en promemoria till utredningen med en beskrivning av de kommunala utjämningsystemen i Danmark, Finland och Norge. Vidare har Statskontoret publicerat promemorian Det kommunala utjämningsstödet – en förstudie (PM 2008-12-01). I april 2009 avslutade Statskontoret en metodinriktad studie med rapporten Begrepp och beräkningssätt inom kostnadsutjämnings – en metodstudie (2009:9).

Det kan vidare noteras att i propositionen En reformerad grundlag (prop. 2009/10:80) föreslås att principen om kommunal självstyrelse ges en tydligare markering i regeringsformen. I en ny bestämmelse klargörs att principen gäller för all kommunal verksamhet. Vidare förtydligas i regeringsformen att skatteutjämnings mellan kommunerna är möjlig. Propositionen bygger på den parlamentariska grundlagsutredningen, som lade fram ett enigt betänkande (SOU 2008:125). Propositionen kommer att behandlas av konstitutionsutskottet under våren.

Tidigare behandling i utskottet

I betänkande 2007/08:FiU3 behandlade utskottet motioner om kommunalekonomisk utjämnings. Utskottet framhöll att systemet för kommunalekonomisk utjämnings både ska stimulera ekonomisk tillväxt och ge incitament för ökad skattekraft. Utjämningsystemet ska samtidigt värna kommunernas rätt att bestämma skattesatsen och ge varje kommun och landsting förutsättningar för att kunna ta större ansvar för den lokala och regionala

utvecklingen. Endast med ett sådant utjämningsystem som utgångspunkt kan kommunsektorn möta de långsiktiga utmaningarna inom vården, skolan och omsorgen, anförde utskottet.

Det kommunala utjämningsystemet måste, enligt utskottet, ta hänsyn till verkliga inkomst- och kostnadsförhållanden i olika delar av landet. Utjämningsen bör baseras på tydligt mätbara strukturella kostnadsskillnader och inte utgå från fiktiva standardnivåer. Den ska också beakta fler faktorer som kan återspegla den verkliga kostnadsstrukturen i kommuner och landsting. Bristerna i den kommunala utjämningsen ligger enligt utskottets mening framför allt i de negativa marginaleffekterna inom inkomstutjämningsystemet och komplexiteten inom kostnadsutjämningsen.

Det nuvarande utjämningsystemet är dessutom alltför omfattande och överblickbart. Mot denna bakgrund välkomnade utskottet regeringens planer på att tillsätta en parlamentarisk utredning med uppdrag att utvärdera och utreda systemet för kommunalekonomisk utjämningsen. Utskottet bedömde att det inte fanns anledning för riksdagen att göra något särskilt uttalande angående översynen av det kommunala utjämningsystemet. De aktuella motionerna avstyrktes således.

I betänkande 2008/09:FiU22 konstaterade utskottet att regeringen hade tillsatt en parlamentarisk utredning med uppdrag att utvärdera och utreda systemet för kommunalekonomisk utjämningsen (dir. 2008:110). Utskottet, som också vidhöll tidigare uttalanden kring kommunalekonomisk utjämningsen, avstyrkte de aktuella motionerna med hänvisning till utredningen.

Beträffande kommunernas ekonomi i övrigt behandlade utskottet i betänkande 2009/10:FiU3 Utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner regeringens och oppositionspartiernas förslag. Utskottet konstaterade att skiljelinjen mellan regeringens och oppositionspartiernas politik blir allt tydligare. Regeringen håller fast vid sin politik som handlar om att på kort sikt motverka efterfrågebortfallet från utlandet på svensk export och samtidigt varaktigt höja sysselsättningen genom en arbetslinje där huvudkomponenterna är att göra det mer lönsamt att arbeta och mer attraktivt att anställa, vilket bl.a. stärker det kommunala skatteunderlaget.

Oppositionspartiernas politik fokuserar, enligt utskottet, i stället på statisk omfördelning av resurser, men bortser från vilka effekter deras politik får för drivkrafterna för företagande och arbete.

Utskottets ställningstagande

Utskottet konstaterar att den parlamentariska utredningen med uppdrag att utvärdera och utreda systemet för kommunalekonomisk utjämningsen bedriver sitt arbete. I direktiven (dir. 2008:110) redovisas att finansutskottet har uttalat att systemet för kommunalekonomisk utjämningsen både ska stimulera ekonomisk tillväxt och ge incitament för ökad skattekraft (bet. 2006/07:FiU3, s. 19, jfr bet. 2007/08:FiU3 s. 26). Utskottet vidhåller denna uppfattning.

I utredningsdirektiven anges att alternativa metoder för inkomstutjämningsmed ett långsiktigt perspektiv ska utredas. Syftet är att identifiera om det finns tillväxthämmande faktorer i det nuvarande systemet. Förslag ska i sådant fall lämnas till hur dessa faktorer kan undanröjas. Vidare ska det utredas om incitamenten för ekonomisk tillväxt och ökad sysselsättning på annat sätt kan stärkas inom ramen för utjämningsystemet. Utredningen ska också se över möjligheterna att förenkla kostnadsutjämningsystemet och öka stabiliteten samt vid behov lämna förslag som åstadkommer detta.

Utskottet välkomnar att utredningen har tillsatts och att den har fått den inriktning som anges i direktiven.

Enligt utskottets uppfattning ska utjämningsystemet samtidigt värna kommunernas rätt att bestämma skattesatsen och ge varje kommun och landsting förutsättningar för att kunna ta större ansvar för den lokala och regionala utvecklingen. Endast med ett sådant utjämningsystem som utgångspunkt kan kommunsektorn möta de långsiktiga utmaningarna inom vården, skolan och omsorgen.

När det gäller kommunernas ekonomi mer generellt vill utskottet hänvisa till sina tidigare ställningstaganden (t.ex. bet. 2009/10:FiU3 Utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner). Den enskilt viktigaste faktorn för utvecklingen av kommuners och landstings ekonomiska situation är hur många människor som arbetar och därmed ges möjlighet att bidra till den gemensamma välfärden. Regeringens politik för fler jobb och minskat utanförskap har bidragit till en högre sysselsättning än vad som annars hade varit fallet. Kommunernas skatteunderlag utvecklas bättre än vad det hade gjort med oppositionens politik.

Med hänvisning till det anförda avstyrks motionerna.

Vinstutdelning i offentligt finansierade välfärdsverksamheter

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår en motion om begränsning av vinstutdelning i offentligt finansierade välfärdsverksamheter.

Jämför reservation 3 (s).

Motionen

I *motion Fi273* av Sven-Erik Österberg m.fl. (s) anfördes att välfärdsområdet inte är en marknad där privata vinstintressen ska vara styrande. Erfarenhet från andra länder visar att sådana system är dyra, orättvisa och ineffektiva. När vinstintresset får styra inom välfärdens verksamheter är risken uppenbar att människor delas upp i mer respektive mindre lönsamma patienter

samt i mer eller mindre önskvärda elever. Dessutom ökar risken för att den som kan betala väl för sig får bättre tillgång till tjänsterna än de som är mer resurssvaga.

Det finns stora behov av kvalitetsförstärkningar inom välfärden. Skattepengar avsedda för välfärden ska användas för kvalitetshöjning inom välfärdssektorn – inte till vinstuttag. Det är orimligt att enskilda företag ska kunna profitera på välfärdens verksamheter genom låg kvalitet eller utbildad personal. Det är angeläget att alltid sträva efter en god kostnadseffektivitet för att få ut mesta möjliga av varje skattekrona. Ibland har alternativa utförare gått i bräschen och visat att det går att få ut mer för pengarna. Det är bra eftersom det skapar utrymme för kvalitetshöjning och kan tjäna som goda exempel. För att säkerställa att gemensamma resurser verkligen används för att förbättra kvaliteten krävs att högre kvalitetskrav ställs på alla utförare inom den offentligt finansierade välfärden liksom att medborgarna ges rätt till god insyn i verksamheten. Motionärerna föreslår ett tillkännagivande om vinstutdelning i offentligt finansierade välfärdsverksamheter.

Tidigare behandling

Frågor inom det område som berörs i motionen har tagits upp i olika sammanhang i riksdagen under den innevarande mandatperioden, t.ex. följande.

Våren 2007 beslutade riksdagen att inskränkningarna i landstingens möjligheter att överlämna driften av regionsjukhus, regionkliniker och övriga sjukhus till någon annan skulle upphävas, dvs. den s.k. stopplagen avskaffades. Landstingen gavs möjlighet att sluta avtal om driften av sjukhus utan krav på att avtalen innehåller villkor om att verksamheten ska drivas utan syfte att ge vinst åt ägare eller motsvarande intressent (prop. 2006/07:52, bet. 2006/07:SoU11).

I november 2008 ställde sig riksdagen bakom regeringens förslag i proposition 2008/09:29 Lagen om valfrihetssystem (bet. 2008/09:SoU5, ytt. 2008/09:FiU3y). Lagen om valfrihetssystem (LOV) reglerar vad som ska gälla för de kommuner och landsting som vill konkurrenspröva kommunala och landstingskommunala verksamheter genom att överlåta valet av utförare av stöd-, vård- och omsorgstjänster till brukaren eller patienten.

Riksdagen har behandlat förslag från regeringen om ändringar i hälso- och sjukvårdslagen (prop. 2008/09:74, bet. 2008/09:SoU9). Ändringarna syftar till att öka patienternas valfrihet och underlätta för vårdgivare att etablera sig i primärvården med offentlig ersättning.

Riksdagen har också ställt sig bakom förslagen i proposition 2008/09:115 Barnomsorgspong och allmän förskola (bet. 2008/09:UbU11). Införandet av ett system med barnomsorgspong syftar till att öka mångfalden i förskoleverksamheten och skolbarnomsorgen genom en större variation av utövare. Barnomsorgspongen ökar också utrymmet för enskilda initiativ och eget företagande inom välfärdsområdet.

Finansutskottet behandlade närliggande frågor i betänkande 2008/09:FiU22. Utskottet erinrade om att regeringen i budgetpropositionen för 2009 föreslog flera viktiga satsningar som förbättrar välfärden. Befolkningen ska erbjudas en behovsanpassad, tillgänglig och effektiv vård av god kvalitet. Strävan ska vara att flytta makten till patienten, höja kvaliteten och öka mångfalden inom den solidariskt finansierade vården och omsorgen.

I behandlingen av budgetpropositionen för 2010 välkomnade utskottet regeringens strävan efter att nå en ökad mångfald av utförare av välfärds-tjänster, vilket kan bidra till ett effektivare resursutnyttjande (bet. 2009/10:FiU3 s. 19 f., jfr prop. 2009/10:1 utg.omr. 25 s. 16).

Utskottets ställningstagande

Utskottet vill framhålla vikten av att mångfalden av utförare av välfärds-tjänster ökar. Som framgått av redovisningen ovan bidrar regeringens politik till detta. Befolkningen ska erbjudas en behovsanpassad, tillgänglig och effektiv offentlig service av god kvalitet. Strävan ska vara att flytta makten till medborgarna, höja kvaliteten och öka mångfalden inom den solidariskt finansierade vården och omsorgen. Politiken kan bidra till ett effektivare resursutnyttjande. Att som motionärerna sätta privata intressen och välfärd mot varandra är missvisande och leder till en politik som skulle försämra för medborgarna, både för dem som arbetar i välfärdens verksamheter och för dem som nyttjar tjänsterna.

Med hänvisning till det anförda avstyrks motionen.

Kommunernas kommande pensionsutbetalningar

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår en motion om kommunernas kommande pensionsutbetalningar.

Motionen

I *motion Fi246* av Hans Wallmark (m) framhålls att en kommande inte helt uppmärksammas kommunalekonomisk utmaning är pensionsskulder i många av landets kommuner och landstingskommuner. I och med att kommunernas pensionsutbetalningar tas inom ramen för den löpande driften ifall det saknas gjorda pensionsavsättningar innebär det en risk för extra påfrestningar under perioden 2012–2022. I några fall kan det för kommuner handla om utbetalningar motsvarande 50 öre till 1 krona i skatteutdebitering. Kommande år kan krav resas på stöd eller hjälp till kommuner som har att brottas med kommande pensionsskulder. Om det handlar om rent ekonomiskt stöd eller ändrade regler måste stor hänsyn tas till att några

kommuner har försökt hantera detta medan andra inte har brytt sig om varningssignalerna. Staten borde redan nu tillsammans med exempelvis Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) bistå med någon form av ekonomisk genomlysning där pensionsskulden och kommande utbetalningar för en kommande tioårsperiod går igenom. Motionären föreslår ett tillkännagivande till regeringen i denna fråga.

Vissa kompletterande uppgifter

Sveriges Kommuner och Landsting gav i april 2008 ut rapporten Avtalspensioner i kommuner och landsting. I rapporten finns en långtidskalkyl som beskriver belastningen av pensionsskulden och som relaterar till skattekonor. Slutsatsen är att belastningen ökar, men i förhållande till t.ex. behovet av äldreomsorg är den ökade belastningen som en följd av pensionsskulden förhållandevis begränsad.

Enligt den kalkyl som gjordes i rapporten motsvarar belastningen av den gamla pensionsskulden i nuläget 65 öre på skatten och kommer som mest att motsvara 85 öre på skatten i kommuner och landsting sammantaget kring år 2018. Situationen varierar dock en del mellan enskilda kommuner och landsting.

Kommunminister Mats Odell har i ett svar på en fråga om kommunernas och landstingens pensionsskulder (fr. 2006/07:1060) erinrat om att det kommunala självstyret innebär att varje kommun och landsting självständigt ansvarar för att hantera sin ekonomi. Det är alltså upp till varje kommun och landsting att sätta av medel för att hantera framtida pensioner. Enligt kommunallagen ska kommuner och landsting ha en god ekonomisk hushållning i sin verksamhet, vilket bl.a. innebär att hänsyn tas till hela pensionsskulden.

När det gäller kommunernas ekonomiska situation i allmänhet noterade utskottet i betänkande 2009/10:FiU3 (s. 20) att regeringen nogsamtidigt följer kommunsektorns ekonomiska utveckling.

Utskottets ställningstagande

Utskottet kan konstatera att varje kommun och landsting självständigt ansvarar för att hantera sin ekonomi. Varje kommun och landsting har en skyldighet att ha en god ekonomisk hushållning i sin verksamhet, vilket bl.a. innebär att hänsyn tas till hela pensionsskulden. Vidare, som utskottet tidigare har noterat (bet. 2009/10:FiU3), följer regeringen nogsamtidigt kommunsektorns ekonomiska utveckling.

Därutöver kan utskottet konstatera att Sveriges Kommuner och Landsting har gjort en långtidskalkyl som beskriver belastningen av pensionsskulden.

Mot denna bakgrund finner utskottet inte skäl till att föreslå riksdagen att vidta någon åtgärd med anledning av motionen, som därmed avstyrks.

Införande av en statlig LSS-peng

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår en motion om införande av en statlig LSS-peng. Utskottet hänvisar till beredningen av den kommande propositionen med anledning av LSS-kommitténs förslag.

Motionen

I *motion So398* framhåller Ann-Charlotte Hammar Johnsson (m) att det nuvarande systemet för utjämning av kommunernas kostnader för verksamhet enligt LSS gör det ofördelaktigt för kommuner att vara attraktiva för personer som behöver extra stöd och hjälp. En kommun som skapar en positiv miljö för dessa personer bör inte påverkas negativt ekonomiskt, utan i stället stötts och uppmuntras. Motionären föreslår därför att en statlig LSS-peng införs för att utjämna kostnadsskillnader mellan kommuner som bedriver stödverksamhet för funktionshindrade och kommuner som inte erbjuder stöd i samma omfattning. LSS-pengen bör omfatta både insatser enligt LSS och andra insatser för funktionshindrade. Motionären föreslår ett tillkännagivande med denna innebörd.

Vissa kompletterande uppgifter

LSS-kommittén tillsattes 2004 (dir. 2004:107 och därefter sex tilläggsdirektiv) och var en parlamentarisk utredning som hade i uppdrag att göra en bred översyn av lagen (1993:387) om stöd och service till vissa personer med funktionshinder, förkortad LSS, och lagen (1993:389) om assistansersättning, förkortad LASS. I augusti 2008 lämnade kommittén sitt slutbetänkande SOU 2008:77 *Möjlighet att leva som andra – Ny lag om stöd och service till vissa personer med funktionsnedsättningar*. Kommitténs förslag innebär att LSS ska bestå som rättighetslag för de personer som har de mest omfattande stödbehoven till följd av funktionsnedsättningar. Det behövs dock flera förändringar av lagen, enligt kommittén. Ett tydligt barnperspektiv skrivs in i LSS. Staten ska ha ett samlat ansvar för personlig assistans medan det kommunala ansvaret för andra insatser behålls. Det ska bli tydligare regler för hur behovet av personlig assistans ska bedömas. Vidare ska en ny insats i LSS ge rätt till personlig service och boendestöd. Personer med psykiska funktionsnedsättningar ska ha rätt till insatsen daglig verksamhet om de ingår i personkretsen för stöd och service enligt lagen. Kommittén föreslår att lagen om assistansersättning (LASS) ska upphävas. Tillämpliga delar av denna lag ska i stället föras in i LSS.

Vid en samlad bedömning finner kommittén att det i dag inte finns möjligheter att ändra någon del av huvudmannaskapet utöver personlig assistans. Regeringen bör dock särskilt uppmärksamma den delade ansvarsför-

delningen med olika huvudmän inom och utom LSS-området. Vidare bör regeringen följa upp och utvärdera effekterna av statligt huvudmannaskap för personlig assistans och av andra åtgärder, och därefter bedöma om det behövs ytterligare förändringar av ansvarsförhållandena.

Bland de frågor som kommittén tar upp kan också nämnas frågan om insatser i en annan kommun. Den grundläggande utgångspunkten i LSS är att stöd- och serviceinsatser ska tillgodoses i och av den kommun där den enskilde är bosatt. Det måste dock med tanke på kvalitet och valfrihet vara möjligt med alternativa lösningar. Lösningarna måste utformas så att de inte äventyrar den enskildes tillgång till stöd och service på hemorten. Kommittén föreslår att det av LSS ska framgå att den beslutsfattande kommunen behåller ansvaret för den enskildes LSS-insatser trots att denne till följd av beslut om boendeinsats kommer att folkbokföras i en annan kommun.

Kommittén anser att Socialstyrelsen bör få i uppdrag att genomföra en samlad uppföljning och utvärdering av åtgärder och effekter inom LSS-området i samband med att den nya lagen genomförs. Givet att lagen träder i kraft 2010 bör uppdraget avse perioden 2010–2013. I LSS-kommitténs slutbetänkande anförs att en viktig del vid förverkligandet av förslagen i betänkandet är att finansieringsprincipen följs. Kostnader som kan uppstå till följd av förslagen i betänkandet ska analyseras särskilt i den fortsatta beredningen och uppföljningen (SOU 2008:77, s. 700).

Kommitténs betänkande har remissbehandlats, och en proposition är aviserad till mars 2010. En lagrådsremiss beslutades den 4 februari 2010.

I Utjämning av kommunernas LSS-kostnader – översyn och förslag (SOU 2007:62, s. 98–99) redovisas en uppföljning som Socialstyrelsen gjort av placeringar i en annan kommun för personer med LSS-insatser. Undersökningen visade att ca 70 % av barnen och ungdomarna flyttade tillbaka till den kostnadsansvariga kommunen eller till en annan kommun.

Tidigare behandling i utskottet

I betänkande 2007/08:FiU26 Förändringar i kostnadsutjämningen för LSS-verksamhet behandlade utskottet proposition 2007/08:88 med förslag som syftade till ökad träffsäkerhet i den nationella kostnadsutjämningen för LSS-verksamhet. Propositionens förslag, som byggde på betänkandet Utjämning av kommunernas LSS-kostnader – översyn och förslag (SOU 2007:62), tillstyrktes av utskottet. Utskottet erinrade om att det vid flera tillfällen hade understrukit vikten av att alla kommuner får likvärdiga ekonomiska förutsättningar att bedriva verksamhet enligt LSS så att individens behov av stöd och service ska kunna tillgodoses på bästa sätt. Utskottet förutsatte samtidigt att regeringen vid ett lämpligt tillfälle skulle återkomma till frågan om i vilken form en fortsatt uppföljning av LSS-utjämningsystemet bör ske.

Utskottet uttryckte i betänkande 2007/08:FiU3 – där en motion i frågan om statlig LSS-peng behandlades – stor förståelse för att LSS är helt avgörande för många personers möjlighet till självständighet, livskvalitet och inflytande i samhället. Därför är det viktigt med en kontinuerlig analys och utvärdering av lagstiftningens effekter och finansieringsgrunder. Utskottet ansåg dock att man inte borde föregripa resultaten av det pågående utrednings- respektive beredningsarbetet (dvs. av det slutbetänkande som LSS-kommittén avlämnade i augusti 2008, SOU 2008:77, samt det som kom att bli proposition 2007/08:88 Förändringar i kostnadsutjämnningen för LSS-verksamhet).

Utskottet konstaterade i betänkande 2008/09:FiU22 – där också en motion i frågan om statlig LSS-peng behandlades – att utskottet vid flera tillfällen hade behandlat frågan om finansieringen av insatser för personer med funktionshinder (t.ex. bet. 2006/07:FiU3 s. 20–22, bet. 2007/08:FiU26, bet. 2007/08:FiU3 s. 29–33). Utskottet har hänvisat till pågående utredningsarbete och beredningsarbete.

LSS är, framhöll utskottet i betänkande 2008/09:FiU22, helt avgörande för många personers möjlighet till självständighet, livskvalitet och inflytande i samhället. Därför är det viktigt med en kontinuerlig analys och utvärdering av lagstiftningens effekter och finansieringsgrunder. Utskottet såg inte skäl att föregripa resultatet av beredningen av LSS-kommitténs betänkande och ville således inte förorda något uttalande från riksdagen i frågan. Den aktuella motionen avstyrktes därmed.

Utskottets ställningstagande

Utskottet vidhåller sin uppfattning att LSS är helt avgörande för många personers möjlighet till självständighet, livskvalitet och inflytande i samhället. Därför är det viktigt med en kontinuerlig analys och utvärdering av lagstiftningens effekter och finansieringsgrunder.

En proposition med anledning av LSS-kommitténs betänkande är aviserad till mars 2010. Utskottet vill inte föregripa beredningen av propositionen och avstyrker därmed motionen.

Reservationer

Utskottets förslag till riksdagsbeslut och ställningstaganden har föranlett följande reservationer. I rubriken anges vilken punkt i utskottets förslag till riksdagsbeslut som behandlas i avsnittet.

1. Kommunalekonomisk utjämning, punkt 2 (s)

av Thomas Östros (s), Sonia Karlsson (s), Monica Green (s), Agneta Gille (s), Tommy Ternemar (s) och Christina Zedell (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om kommunalekonomisk utjämning. Därmed bifaller riksdagen motion

2009/10:N475 av Mona Sahlin m.fl. (s) yrkande 13 och avslår motionerna

2009/10:Fi215 av Malin Löfsjögård och Hillevi Engström (båda m),

2009/10:Fi237 av Kerstin Lundgren (c),

2009/10:Fi264 av Fredrik Schulte (m),

2009/10:Fi268 av Björn Hamilton och Isabella Jernbeck (båda m),

2009/10:Fi297 av Karl Sigfrid m.fl. (m),

2009/10:Fi298 av Betty Malmberg (m) och

2009/10:N208 av Kent Persson m.fl. (v) yrkande 15.

Ställningstagande

Den åldrande befolkningen kommer att ställa kommuner och landsting inför svåra framtida utmaningar. Den regionala variationen i befolkningens åldersmässiga sammansättning är dock betydande. Det innebär att kostnadsökningarna inom kommun- och landstingssektorn, liksom möjligheten att inom regionen finansiera dessa, kommer att se mycket olika ut beroende på regiontyp.

Välfärdsfrågorna kommer förmodligen att vara den helt dominerande frågan under de närmaste tjugo åren för vissa mindre regioner med mycket skev demografi, medan regioner med hög tillväxt och förhållandevis ung befolkning kommer att ha väsentligt gynnsammare förutsättningar att hantera dessa utmaningar. Mot denna bakgrund är det oerhört angeläget att solidariteten mellan Sveriges regioner vidmakthålls. Det är nödvändigt med en fortsatt kommunalekonomisk utjämning, eller andra regionala omfördelningar av skattekraft, för att kunna garantera en någorlunda likvärdig kvalitet i välfärdstjänsterna oavsett var i landet man råkar bo. Kvaliteten i

välståndstjänsterna utmanas även i det korta, akuta perspektivet. Den ekonomiska krisen har snabbt grävt stora hål i landstingens och kommunernas budgetar. Det behövs ett större och mer långsiktigt statligt tillskott till kommunsektorn än vad regeringen föreslagit.

Vad vi anfört ovan bör riksdagen med bifall till motion N475 (s) yrkande 13 som sin mening ge regeringen till känna. Övriga motioner avstyrks.

2. Kommunalekonomisk utjämning, punkt 2 (v)

av Ulla Andersson (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om kommunalekonomisk utjämning. Därmed bifaller riksdagen motion

2009/10:N208 av Kent Persson m.fl. (v) yrkande 15 och avslår motionerna

2009/10:Fi215 av Malin Löfsjögård och Hillevi Engström (båda m),

2009/10:Fi237 av Kerstin Lundgren (c),

2009/10:Fi264 av Fredrik Schulte (m),

2009/10:Fi268 av Björn Hamilton och Isabella Jernbeck (båda m),

2009/10:Fi297 av Karl Sigfrid m.fl. (m),

2009/10:Fi298 av Betty Malmberg (m) och

2009/10:N475 av Mona Sahlin m.fl. (s) yrkande 13.

Ställningstagande

De svenska kommunerna är internationellt sett mycket självständiga när det gäller att fatta viktiga beslut om medborgarnas service och lokala infrastruktur. Trots att den demokratiska grundstrukturen är väl utvecklad i Sverige finns det ett påtagligt utrymme för att stärka kommunerna ytterligare i deras roll för att få den lokala ekonomin att växa genom en hög kvalitet på den lokala servicen. En stark och långsiktigt trygg kommunal ekonomi är en hörnsten för kommunernas kompetens och självstyrelse. Det finns utrymme för förändringar, som en förstärkning av skatteutjämnings-systemet, som ger samtliga kommuner en mer stabil grund för ekonomisk och social utveckling, möjligheter för kommunerna att samverka på fler områden utan krångliga och hindrande regelsystem samt betydligt bättre möjligheter för kommunerna i gränstrakterna till våra grannländers kommuner att kunna samverka över gränserna utan omfattande byråkratiska och praktiska hinder.

Vad som anförts ovan bör riksdagen med bifall till motion N208 (v) yrkande 15 som sin mening ge regeringen till känna. Övriga motioner avstyrks.

3. Vinstutdelning i offentligt finansierade välfärdsverksamheter, punkt 3 (s)

av Thomas Östros (s), Sonia Karlsson (s), Monica Green (s), Agneta Gille (s), Tommy Ternemar (s) och Christina Zedell (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om vinstutdelning i offentligt finansierade välfärdsverksamheter. Därmed bifaller riksdagen motion

2009/10:Fi273 av Sven-Erik Österberg m.fl. (s).

Ställningstagande

För oss socialdemokrater är inte välfärdsområdet en marknad där vinstintressen ska vara styrande. Gemensamma resurser tänkta för välfärdsverksamhet ska gå till välfärdsverksamhet. Det kan aldrig accepteras att privata ägare tar ut vinster genom att göra avkall på kvaliteten i välfärden, eller genom att välja bort medborgare med stora behov. Det är medborgarnas välfärd, trygghet och valfrihet som ska garanteras. Gemensamma resurser för välfärd ska gå till välfärd – inte till vinstuttag. För att genomföra detta krävs en ny reglering som syftar till att uppnå högre kvalitet i välfärden och skärpta etableringskrav. En lag om investeringsskydd bör införas så att skattefinansierad verksamhet inte kan slumpas bort till privata ägare till underpris.

Människors möjlighet att påverka kvalitet och innehåll i välfärdstjänsterna ser vi som självklar. Olika utförare kan berika välfärden, men lika viktigt är att utveckla de offentligt drivna verksamheterna, t.ex. genom självförvaltning. Det är människors frihet att välja mellan olika välfärdstjänster som ska öka, inte utförarnas frihet att välja var verksamheten ska ligga och vilka som ska få tillgång till vad. Ideella, kooperativa och andra sammanslutningar utan vinstsyfte (den sociala ekonomin) ska ges goda förutsättningar att medverka i välfärdens verksamheter utifrån sina unika förutsättningar. De måste ges möjlighet att driva verksamhet på uppdrag av kommuner och landsting utan att tvingas in i en marknadsmodell i konkurrens med t.ex. internationella vårdkoncerner. De folkvalda ska ha rätt att neka nyetableringar och att geografiskt styra var en ny utförare får etablera sig. De alternativ som medborgarna väljer mellan ska hålla samma höga kvalitet oavsett vem som driver verksamheten. Då finns ingen mot-

sättning mellan valfrihet och jämlikhet. Goda anställningsvillkor med kollektivavtal, meddelarskydd för personalen och deltagande i gemensamma utvärderingar och kvalitetsregister är andra krav som bör uppfyllas.

Vad vi anført ovan bör riksdagen med bifall till motion Fi273 (s) som sin mening ge regeringen till känna.

BILAGA

Förteckning över behandlade förslag

Motioner från allmänna motionstiden hösten 2009

2009/10:Fi205 av Mats Gerdau (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör se över momskompensationen till friskolor och privat driven vård och omsorg.

2009/10:Fi214 av Malin Löfsjögård (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om momskompensation.

2009/10:Fi215 av Malin Löfsjögård och Hillevi Engström (båda m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om förändring av skatteutjämningsystemet.

2009/10:Fi237 av Kerstin Lundgren (c):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om ett statligt övertagande av finansieringsansvaret för skatteutjämning.

2009/10:Fi246 av Hans Wallmark (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att frågor kring kommunernas kommande pensionsutbetalningar och att så få gjort pensionsavsättningar ges ökad prioritet.

2009/10:Fi264 av Fredrik Schulte (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att skatteutjämningen fullt ut bör finansieras av staten.

2009/10:Fi268 av Björn Hamilton och Isabella Jernbeck (båda m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om det kommunala utjämningsystemet.

2009/10:Fi273 av Sven-Erik Österberg m.fl. (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om vinstutdelning i offentligt finansierade välfärdsverksamheter.

2009/10:Fi297 av Karl Sigfrid m.fl. (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av att göra utjämningsystemet för kommuner och landsting mer tillväxtvänligt och genomskinligt.

2009/10:Fi298 av Betty Malmberg (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om skatteutjämningsystemet och små kommuner.

2009/10:Fi311 av Margareta Cederfelt och Margareta Pålsson (båda m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att se över hur konkurrensneutralitet kan uppnås mellan privat och offentligt driven verksamhet vad gäller momscompensation.

2009/10:So398 av Ann-Charlotte Hammar Johnsson (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om införande av en LSS-peng.

2009/10:N208 av Kent Persson m.fl. (v):

15. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om starka kommuner och utvecklingskraft.

2009/10:N475 av Mona Sahlin m.fl. (s):

13. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om statens och den kommunalekonomiska utjämningsens betydelse för att upprätthålla en likvärdig välfärdsnivå i alla delar av landet.